

Odpovědnost za vady

Odpovídá-li provozovatel zdravotnického zařízení podle § 421a obč. zák. za škodu, k níž došlo výlučně v důsledku vady výrobku, přísluší provozovateli zdravotnického zařízení, případně jeho pojistiteli, podle § 440 obč. zák. regres vůči osobě odpovědné za vady výrobku.

(Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 23 Cdo 1053/2015, ze dne 23.8.2016)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl ve věci žalobkyně Kooperativa pojišťovna, a. s., Vienna Insurance Group, se sídlem v P., zastoupené JUDr. J.M., advokátem se sídlem v B., proti žalované BIOMEDICA ČS, s. r. o., se sídlem v P., zastoupené Mgr. K.S., advokátkou se sídlem v P., o zaplacení částky 1.450.000 Kč s příslušenstvím, vedené u Městského soudu v Brně pod sp. zn. 16 C 69/2009, o dovolání žalované proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 5. listopadu 2014, č. j. 44 Co 160/2013-381, tak, že dovolání se zamítá

Z odůvodnění :

Městský soud v Brně rozsudkem ze dne 4. prosince 2012, č. j. 16 C 69/2009-333, uložil žalované povinnost zaplatit žalobkyni částku 1.450.000 Kč s příslušenstvím v tomto výroku blíže specifikovaným (bod I. výroku) a rozhodl o náhradě nákladů řízení (bod II. a III. výroku).

K odvolání žalované odvolací soud rozsudkem v záhlaví uvedeným rozsudek soudu prvního stupně potvrdil (první výrok) a rozhodl o náhradě nákladů odvolacího řízení (druhý výrok).

V projednávané věci se žalobkyně po žalované domáhala zaplacení částky 1.450.000 Kč s příslušenstvím v souvislosti s výplatou pojistného plnění ve smyslu § 33 odst. 1 zák. č. [37/2004](#) Sb., o pojistné smlouvě, které bylo vyplaceno za pojištěného - Fakultní nemocnici Brno - pozůstalým po zemřelé N. S., k jejímuž úmrtí došlo na následky popálení použitou vyhřívací poduškou DM WARM 12 při operaci, a to v důsledku vadnosti této podušky, jejíž je žalovaná distributorem.

Odvolací soud vyšel ze skutkových zjištění soudu prvního stupně o vadnosti výrobku (zahřívací podušky) spočívající v tom, že nesplňovala bezpečnostní požadavky kladené na takový zdravotnický prostředek, jakož i o příčinné souvislosti mezi vadou tohoto výrobku a smrtí nezletilé N. S.

Po právní stránce posoudil odvolací soud věc tak, že žalobkyně uplatněný nárok nepožadovala z titulu náhrady škody, ale z titulu regresního nároku vůči tomu, proti komu má pojištěný dle pojistné smlouvy obdobné právo na náhradu škody, jak je uvedeno § 33 zák. č. [37/2004](#) Sb., o pojistné smlouvě. Pojištěným je třeba rozumět Fakultní nemocnici Brno, jež poškozeným (rodičům a sourozenci zemřelé) plnila na základě ustanovení § 421a obč. zák. z titulu objektivní odpovědnosti za škodu způsobenou okolnostmi majícími původ v povaze přístroje nebo jiné věci, jíž bylo použito při plnění závazku. Jednalo se o odpovědnost bez ohledu na zavinění, jež se Fakultní nemocnice Brno nemohla zprostit za situace, kdy ke škodě došlo v důsledku popálení při použití vyhřívací podušky při operaci. Dle odvolacího soudu skutečnost, že použitá poduška byla vadná v důsledku jejích technických nedostatků a že za tuto vadu výrobku odpovídá žalovaná ve smyslu zákona č. [59/1998](#) Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou vadou výrobku, byla prokázána v průběhu řízení. Za situace, kdy Fakultní nemocnice Brno uhradila poškozeným zákonné nároky ve smyslu § 444 odst. 3 obč. zák. a poskytla přiměřené zadostiučinění ve smyslu § 13 odst. 2 obč. zák. - v celkové výši

1.450.000 Kč – je třeba konstatovat, že tak činila v rámci odpovědnosti za škodu, která však byla způsobena žalovanou tím, že distribuovala vadný výrobek. Odvolací soud uzavřel, že Fakultní nemocnici Brno tak vznikl vůči žalované postih ve smyslu § 440 obč. zák., a jestliže za ni plnila žalobkyně z titulu pojistné smlouvy, vznikl jí regresní nárok vůči žalované dle § 33 zák. č. [37/2004](#) Sb., o pojistné smlouvě.

Proti rozsudku odvolacího soudu podala žalovaná dovolání s tím, že je považuje za přípustné dle ustanovení § 237 zákona č. [99/1963](#) Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „o. s. ř.“), neboť napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného práva, která v rozhodování dovolacího soudu doposud nebyla vyřešena.

Dovolací důvod nesprávného právního posouzení věci (§ 241a odst. 1 o. s. ř.) spatřuje žalovaná v tom, že odvolací soud ve věci nesprávně aplikoval § 440 obč. zák. Dle tohoto ustanovení je předpokladem pro vznik regresního nároku pojištěného (resp. žalobkyně) vůči žalované zaviněné jednání žalované, na základě kterého mělo dojít ke vzniku škody. Krajský soud na daný případ aplikoval správnou právní normu, když postupoval podle § 440 obč. zák., nicméně ji nesprávně vyložil, když při posuzování oprávněnosti nároku žalobkyně vůči žalované mylně vycházel z principu objektivní odpovědnosti žalované za regresní nárok dle zák. č. [59/1998](#) Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou vadou výrobku. Dle žalované se měl soud zabývat zaviněním v jednání žalované. Žalovaná v dovolání dále namítá nedostatek pasivní věcné legitimace, když osobou povinnou z regresního nároku pojištěného (resp. žalobkyně) je výrobce zahřívací podušky. Odvolací soud chybně aplikoval zák. č. [59/1998](#) Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou vadou výrobku, když dovozuje odpovědnost žalované dle tohoto zákona jakožto distributora zahřívací podušky, aniž by blíže určil, pod kterou z definic výrobce ve smyslu § 2 uvedeného zákona podle něj žalovaná spadá. Žalovaná v dovolání vytýká odvolacímu soudu nesprávné právní posouzení spočívající ve výkladu § 33 odst. 2 zák. č. [37/2004](#) Sb., o pojistné smlouvě. Dle žalované odvolací soud postupoval v rozporu s ustálenou rozhodovací praxí Nejvyššího soudu, když se nezabýval možností užití moderačního práva dle § 450 obč. zák.

K dovolání žalované se žalobkyně vyjádřila tak, že je považuje za nepřípustné, případně nedůvodné.

Nejvyšší soud České republiky (dále jen „Nejvyšší soud“) jako soud dovolací (§ 10a o. s. ř.) po zjištění, že dovolání bylo podáno řádně a včas, osobou k tomu oprávněnou a řádně zastoupenou podle § 241 odst. 1 o. s. ř., se zabýval přípustností dovolání.

Podle ustanovení § 236 odst. 1 o. s. ř. lze dovoláním napadnout pravomocná rozhodnutí odvolacího soudu, pokud to zákon připouští.

Podle § 237 o. s. ř. není-li stanoveno jinak, je dovolání přípustné proti každému rozhodnutí odvolacího soudu, kterým se odvolací řízení končí, jestliže napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu nebo která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešena právní otázka posouzena jinak.

Dovolání žalované je přípustné, neboť právní otázka vztahu mezi více škůdci, za situace, kdy je dána odpovědnost za škodu způsobenou okolnostmi, které mají původ v povaze věci, již bylo při plnění závazku použito, dle § 421a obč. zák., a současně je dána odpovědnost výrobce za škodu způsobenou vadou výrobku v režimu zákona č. [59/1998](#) Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou vadou výrobku, nebyla v rozhodování dovolacího soudu dosud vyřešena.

Odvolací soud svůj závěr o aktivní věcné legitimaci žalobkyně odůvodnil s odkazem na § 33 odst. 1 zákona o pojistné smlouvě, neboť žalobkyně byla v postavení pojistitele vůči pojištěnému – Fakultní nemocnici Brno – který nese odpovědnost za škodnou událost ve smyslu § 421a obč. zák.

I. K regresnímu právu pojistitele

Podle § 33 odst. 1 zákona o pojistné smlouvě ve znění účinném do 31. prosince 2013, vzniklo-li v souvislosti s hrozící nebo nastalou pojistnou událostí oprávněné osobě, pojištěnému nebo osobě, která vynaložila zachraňovací náklady, proti jinému právo na náhradu škody nebo jiné obdobné právo, přechází výplatou plnění z pojištění toto právo na pojistitele, a to až do výše částek, které pojistitel ze soukromého pojištění oprávněné osobě, pojištěnému nebo osobě, která vynaložila zachraňovací náklady, vyplatil.

Uvedený závěr odvolacího soudu odpovídá ustálené rozhodovací praxi dovolacího soudu, která již za účinnosti zákona č. [40/1964](#) Sb., občanského zákoníku (obsahujícího obdobné pravidlo v ustanovení § 813) dovodila, že k tzv. zákonné cesi nároku pojištěného (poškozeného) na pojistitele se nevyžaduje žádný právní úkon a dochází k ní okamžikem poskytnutí pojistného plnění a pojistitel tím vstupuje do postavení poškozeného vůči škůdci (srov. např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 10. října 2001, sp. zn. 25 Cdo 2599/99, nebo rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 27. dubna 2011, sp. zn. 25 Cdo 4331/2008). Uvedené závěry se pak prosadí i v poměrech právní úpravy účinné od 1. ledna 2005, jež ve svém ustanovení § 33 odst. 1 zákona o pojistné smlouvě, krom přechodu práva na náhradu škody, výslovně zmiňuje i kategorii „jiných obdobných práv“ (srov. shodně rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 10. prosince 2015, sp. zn. 28 Cdo 2027/2015). V projednávané věci je proto žalobkyně vůči žalované ve stejném postavení, v jakém by byla Fakultní nemocnice Brno (jež nese odpovědnost za škodnou událost ve smyslu § 421a obč. zák.), pokud by k výplatě pojistného plnění pojistitelem (žalobkyní) nedošlo. Právě tento právní poměr je předmětem dalšího dovolacího přezkumu.

II. K odpovědnosti distributora podle zákona č. [59/1998](#) Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou vadou výrobku

Podle § 2 zák. č. [59/1998](#) Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou vadou výrobku, se výrobcem pro účely tohoto zákona rozumí a) výrobce konečného výrobku, suroviny nebo součásti výrobku, jakož i osoba, která uvede na výrobku své jméno, ochrannou známku nebo jiný rozlišovací znak, b) každá osoba, která v rámci své obchodní činnosti doveze výrobek za účelem prodeje, nájmu nebo jiného způsobu užití; tím není dotčena odpovědnost výrobce podle písmene a), c) každý dodavatel výrobku za podmínky, že nemůže být určen výrobce podle písmene a), pokud ve lhůtě jednoho měsíce od uplatnění nároku na náhradu škody nesdělí poškozenému totožnost výrobce podle písmene a) nebo osobu, která mu výrobek dodala; totéž platí v případě dovozu, pokud není známa osoba, která výrobek dovezla podle písmene b), i když je výrobce podle písmene a) znám.

Odvolací soud dospěl k závěru, který je žalovanou v dovolání zpochybňován, že žalovaná je výrobcem ve smyslu § 2 zák. č. [59/1998](#) Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou vadou výrobku. Důvodné nemohou být námitky žalované, že soud blíže neurčil, pod kterou z definic výrobce ve smyslu § 2 zákona o odpovědnosti za škodu způsobenou vadou výrobku, podle soudu spadá. Toto hodnocení obsahuje již odůvodnění rozhodnutí soudu prvního stupně, které uvádí (str. 7), že ve smyslu druhého odstavce uvedeného zákona se výrobcem rozumí každá osoba, která v rámci své obchodní činnosti doveze výrobek za účelem jeho prodeje, tedy distributor. Z tohoto hodnocení ve svém rozhodnutí vychází i odvolací soud. Skutečnost, že výrobcem ve smyslu písm. a) citovaného předpisu je jiný subjekt, nezabavuje žalovanou odpovědnosti, neboť z § 7 zák. č. [59/1998](#) Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou vadou výrobku, přímo plyne, že mezi výrobcí je založena solidární odpovědnost škůdců (odst. 1) a současně, že poškozený může uplatnit nárok na náhradu škody vůči kterémukoliv z nich

(odst. 2), přičemž vzájemné vypořádání solidárně odpovídajících výrobců se provede podle účasti každého z nich (odst. 3).

III. K výkladu § 440 obč. zák.

Dovolací soud se dále zabýval právní otázkou, jež zakládá přípustnost dovolání, a to otázkou způsobu vyrovnání mezi žalobkyní (resp. Fakultní nemocnicí Brno, která nese odpovědnost za škodnou událost ve smyslu § 421a obč. zák) a žalovanou odpovědnou dle zákona o odpovědnosti za škodu způsobenou vadou výrobku. Nelze přitom pominout, že zák. č. [59/1998](#) Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou vadou výrobku, je projevem harmonizace domácího právního řádu s právem evropským, konkrétně směrnice Rady č. 85/374/EHS ze dne 27. května 1985 o sbližování zákonů a dalších správních předpisů členských států o odpovědnosti za vadné výrobky (dále jen „směrnice“). Je proto třeba připomenou, že otázkou souběhu odpovědnostních nároků dle směrnice a vnitrostátního práva se Soudní dvůr Evropské unie zabýval již v rozhodnutí ve věci Dutreux, ze dne 21. prosince 2011, C-495/10, ve kterém mimo jiné vyslovil, že „pouhá koexistence vnitrostátního systému, který stanoví objektivní odpovědnost poskytovatele služeb, jenž v rámci poskytování nemocniční léčby způsobil škodu příjemci této služby z důvodu použití vadného výrobku, vedle systému odpovědnosti výrobce zavedeného směrnicí 85/374, nemůže ohrozit účinnost uvedeného systému odpovědnosti výrobce a ani cíle, které unijní zákonodárce posledně uvedeným systémem sleduje (bod 29 rozsudku). Musí být proto zachována možnost založit odpovědnost výrobce, jsou-li splněny podmínky, kterým tato směrnice existenci takové odpovědnosti podřizuje. Tuto možnost založit odpovědnost výrobce tak musí mít nejen poškozená osoba, ale i poskytovatel služeb, který tedy musí mít za tímto účelem zejména možnost využít takový mechanismus, jako je regresní nárok, na který předkládající soud odkazuje ve své první otázce (z bodu 30 rozsudku). Odpovědnost poskytovatele služeb, který v rámci poskytování takových služeb, jako je léčba poskytovaná v nemocnicích, použije vadné přístroje nebo výrobky, kterých není výrobcem ve smyslu ustanovení článku 3 směrnice 85/374, a způsobí tím škody příjemci služby, nespadá do působnosti této směrnice. Tato směrnice tedy nebrání tomu, aby členský stát zavedl takový systém, jako je systém dotčený v původním řízení, který stanoví odpovědnost takového poskytovatele za takto způsobené škody i při neexistenci jakéhokoli jeho zavinění, avšak pod podmínkou, že bude zachována možnost poškozené osoby anebo uvedeného poskytovatele založit odpovědnost výrobce na základě uvedené směrnice, jsou-li splněny podmínky stanovené touto směrnicí (bod 39).“

Z uvedeného je zřejmé, že za podmínky zachování účelu a cílů směrnice je otázka zavedení paralelní odpovědnosti poskytovatele služeb nemocniční léčby (mimo režim odpovědnosti výrobce) otázkou vnitrostátního práva. Současně z judikatury Soudního dvora Evropské unie plyne požadavek, aby možnost založit odpovědnost výrobce měla nejen poškozená osoba, ale i poskytovatel služeb, který tedy musí mít za tímto účelem zejména možnost využít takový mechanismus, jako je regresní nárok. Tento požadavek v domácím právním řádu naplňuje právě pravidlo § 440 obč. zák., ze kterého vychází odvolací soud, a které normuje, že kdo odpovídá za škodu způsobenou zaviněním jiného, má proti němu postih. Toto ustanovení je v daném kontextu třeba vykládat v tom smyslu, že ačkoliv hovoří o zavinění, dopadá i na případy objektivní odpovědnosti – tedy i takové, jak je stanovena v režimu zákona o odpovědnosti za škodu způsobenou vadou výrobku. Možnost regresi „třetí osoby“, proti výrobcu je totiž jen obráceným pravidlem, které výslovně upravuje § 7 odst. 2 zákona o odpovědnosti za škodu způsobenou vadou výrobku, když uvádí, že výrobce může vůči třetí osobě uplatňovat postih jako důsledek jejího jednání nebo opomenutí, které přispělo ke vzniku škody. Tedy zavinění se v těchto případech nevyžaduje. Odporovalo by logice věci vázat postihové právo třetí osoby (v tomto případě Fakultní nemocnice Brno, resp. žalobkyně) na jiné (přísnější) podmínky, než které jsou zákonem stanoveny pro totéž postihové oprávnění výrobce. Nakonec závěr, dle kterého je pojem „zavinění“ v § 440 obč. zák. třeba vykládat tak, že se jím rozumí to, zda a do jaké míry lze osobě, která škodu způsobila, přičítat okolnosti, které ke vzniku škody vedly, a nikoliv jako vnitřní

psychický vztah osoby k jejímu jednání a jeho následku (tak jak bývá tradičně chápáno zavinění ve smyslu § 420 odst. 3 obč. zák.), připustila již rozhodovací praxe dovolacího soudu v souvislosti se spoluúčastí poškozeného dle § 441 obč. zák. Ačkoliv i toto ustanovení obsahuje pojem zavinění, Nejvyšší soud opakovaně dospěl k závěru, že lze toto pravidlo užít i v případě objektivní odpovědnosti (srov. např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 24. září 1971, sp. zn. 4 Cz 8/71, publikovaný ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek pod číslem 28/1973, či rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 28. května 2003, sp. zn. 25 Cdo 43/2002, uveřejněný ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek pod číslem 15/2004).

Pro správné právní posouzení projednávané věci je proto zcela rozhodující, že ze skutkových zjištění soudů nižších stupňů jednoznačně plyne, že ke vzniku škodné události došlo výhradně v důsledku vady výrobku (zahřívací podušky) a současně nebylo shledáno jakékoliv pochybení ze strany pracovníků Fakultní nemocnice Brno (tedy druhého škůdce dle § 421a obč. zák.). Za této situace je správný závěr odvolacího soudu, že žalobkyni náleží regres vůči žalované dle § 440 obč. zák.

Nadto dovolací soud poukazuje na to, že dle nové úpravy soukromého práva výslovně podle ustanovení § 2917 zákona č. [89/2012](#) Sb., občanský zákoník, platí, že kdo je povinen k náhradě škody způsobené jinou osobou, má proti ní postih.

Zaviněním podle § 440 obč. zák., se tak rozumí to, zda a do jaké míry lze osobě, která škodu způsobila, přičítat okolnosti, které ke vzniku škody vedly, a nikoliv vnitřní psychický vztah osoby k jejímu jednání a jeho následku.

Odpovídá-li proto provozovatel zdravotnického zařízení podle § 421a obč. zák. za škodu, k níž došlo výlučně v důsledku vady výrobku, přísluší provozovateli zdravotnického zařízení, případně jeho pojistiteli, podle § 440 obč. zák. regres vůči osobě odpovědné za vady výrobku.

IV. K výkladu ustanovení § 450 obč. zák. pro uplatněné právo podle ustanovení § 33 odst. 2 zákona o pojistné smlouvě

Konečně se dovolací soud zabýval poslední námitkou žalované, která odvolacímu soudu vytýká, že se zřetelem na znění § 33 odst. 2 zákona o pojistné smlouvě, se měl zabývat možností užití moderačního práva dle § 450 obč. zák. V kontextu výše uvedeného je však zřejmé, že tato námitka nemůže zakládat důvodnost dovolání. Předmětem řízení (žalobou uplatněným nárokem) totiž není – jak správně uvádí odvolací soud – právo na náhradu škody jako takové, nýbrž jde ve smyslu § 33 odst. 1 zákona o pojistné smlouvě o jiné obdobné právo. Shora bylo uvedeno, že odvolací soud posoudil uplatněný nárok jako právo toho, kdo plnil, na rozvrhový regres ve smyslu § 440 obč. zák., nikoliv jako právo na náhradu škody. Není tedy pochyb, že v projednávané věci se § 450 obč. zák. umožňující soudní snížení náhrady škody neuplatní. V tomto ohledu nelze vytýkat odvolacímu soudu, že ve svém odůvodnění neuvádí, proč nepřistoupil ke snížení náhrady.

Na základě výše uvedeného dospěl dovolací soud k závěru, že dovolací důvod dle § 241a odst. 1 o. s. ř. není dán. Nejvyšší soud proto dovolání dle § 243d písm. a) o. s. ř. zamítl.

zdroj: www.nsoud.cz

Právní věta - redakce.

Další články:

- [Majetková podstata \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Náhrada škody \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Odpovědnost státu za újmu \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Předběžné opatření](#)
- [Valná hromada \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Pracovní doba](#)
- [Exekuce](#)
- [Důkazní břemeno](#)
- [Dokazování, neúčinnost právního jednání](#)
- [Katastr nemovitostí](#)
- [Náhrada za ztrátu na výdělku \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)